SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 53. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 21, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го БЕРЕЗНЯ 1990 Ч. 53. РІК XCVII.

ІНФОРМУЮТЬ ПРО НЕБЕЗПЕКУ РАДІОАКТИВНОГО ЗАБРУДНЕННЯ

Київ. — Газета „Молодь України" помістила у числі з 6-го березня не тільки інформацію Юрія Кулібаби про радіоактивне забруднення, яке й досі існує у багатьох областях і районах України від часу чорнобильської катастрофи, але також надрукувала список сіл і поселень сільського типу, які все ще залишаються забрудненими радіоактивним пилом.

З поміщеного списка виходить, що, наприклад, у Житомирській області у селах Народицького району залишаються забрудненими радіоактивним пилом 39 сіл, Овруцького району — 157 сіл, Лугинського району — 48, Олевського — 63, Коростенського — 104, Малинського — 41, Новоград-Волинського — 31, Ємільчинського — 40; у Київській області села Вишгородського району — 23, Іванківського — 60, Поліського — 23; у Ровенській області села Березнівського району — 19, Володимирецького — 67, Дубровицького — 60, Зарічненського — 54, Рокитнівського — 40, Сарненського — 66; у Чернігівській області села Козилецького району — 12, *Рибкінського* — 14, Семінівського — 29, Чернігівського — 28. Усіх разом загрожених нарахували 1,026 сіл.

Ю. Кулібаба крім того пише, що „у буднях великих будов ми постійно забуваємо про людину... У забруднених радіяцією районах будуватимуться медичні заклади, магазини, їдальні, прокладатимуться дороги, водопостачання тощо. Програма коштуватиме 2,6 більйонів карбованців. Ще 2,6 біл. А скільки коштів вже витрачено! А скільки викинуто на вітер! Про вчорашні новобудови у селах, які сьогодні відселяють (тобто ліквідують), про повторне переселення великої кількости людей, постанови мовчать. Проте плянуємо нові капіталовкладення у мертві зони. Можливо, каже автор, я чогось не розумію, але чи не краще було б будувати в чистій території, а не створювати людям умови для красивої смерти".

В кінці своєї інформаційстудії Ю. Кулібаба пише: „Щоб дізнатися усю правду недостатньо лише читати „Молодь України". Потрібно не давати спокою тим хто не зацікавлений сказати народові правду... Вимагати проведення радіологічного обстеження місцевості у присутності представників громадськости. Адже ніякий добрий дядя нас не врятує. Як написали клясики, врятування утопаючих — справа рук самих утопаючих".

Анонімний жертводавець склав 100,000 дол. на Інститут ім. А. Шептицького

Едмонтон, Альта. — Як повідомляє Єпископська канцелярія Едмонтонської епархії, в останньому часі анонімний жертводавець зложив княжий дар на Фундацію Інституту Східньо-Християнських Наук ім. Митрополита А. Шептицького при унівресититеті св. Павла в Оттаві в сумі 100,000 дол.

Анонімний жертводавець з дружиною заявили, що хотіли причинитися до загального добра Української Церкви й цілої спільноти. А науковий інститут, який виховуватиме свідомих українських священиків, сестер та мирянських діячів, — це запорука здорового майбутнього.

Директор Фундації Інституту ім. А. Шептицького на провінцію Альберти, відомий підприємець Петро Кул, пояснив,що ця наукова фундація є тим унікальна, що університет в Оттаві не вимагає передачі сього майна так, як це звичайно буває. Натомість гроші зложені на фундацію є заморожені, а фундація річно з процентів виплачуватиме університетові відповідну суму на покриття бюджету інституту.

„Це знаменита відповідь на наші потреби — заявив анонімний жертводавець. Часом чую нарікання на наших священиків, що вони не досить свідомі. Якщо хочемо свідомвих українських священиків, то нам треба факультету на найвищому рівні де студенти зможуть пізнати нашу рідну християнську спадщину. Часом нарікаємо, що українські гроші передається чужим науковим установам, де ними управляють неукраїнці. Тут маємо наукову установу, капітал якої залишиться в українських руках. Я надіюся, що інші люди побачуть мудрість цього задуму й також принесуть поважні пожертви як рівнож і згадують Фундацію Інституту ім. Митрополита Андрея Шептицького в своїх тестаментах".

Інститут ім. А. Шептицького діятиме в Оттаві від 1-го вересня 1990 року. Його наукові програми переводитимуться в Канаді, ЗСА та в Україні.

ПОЯВИЛОСЯ ПЕРШЕ ЧИСЛО „НАРОДНОЇ ГАЗЕТИ" НРУП

Київ. — Газета „Літературна Україна" ч. 10 з 8-го березня подала вістку про те, що нарешті побачило світ перше число вісника „Народного Руху України за Перебудову „Народна Газета".

На першій сторінці газети вміщено звернення „До наших читачів", у якому редколегія представляє основи світогляду свого видання: „Народна Газета" вбачає своє покликання в тому, щоби сприяти розвиткові демократичних засад у всіх сферах нашого життя, гуманізації взаємин людей різних верств і різних національностей, що проживають на українській землі, піднесенню їхньої духовної й матеріяльної культури. „Ми виступаємо за відкрите суспільство, за правдиве об'єктивне висвітлення як минулого, так і нинішнього для України: досить фальсифікацій, перекручень і кривотлумачень. Економічний і політичний суверенітет республіки, її екологічне здоров'я, забезпечення прав людини, суворе додержання закону про державність української мови і вільний розвиток мов інших народів на території України — такий наш шлях, щоб вижити і жити".

Також на першій сторінці вміщено фоторозповідь про живий ланцюг з нагоди єднання двох незалежних республік УНР та ЗУНР в одну незалежну державу в 1919 році. Як зазначується в цьому числі газети, вміщені статті професора Григорія Грабовича „Парадокси відродження", доктора економічних наук Володимира Черняка „Власність і влада", Михайла Слабошпицького „Поміч тепер ентузіязм", уривок із праці Івана Дзюби „Інтернаціоналізм чи русифікація?" як також передвиборчі думки П. Кислого та Л. Пирога. Є ще в газеті репортаж „Татари повертаються в Крим" і вірші Леоніда Талалая, а також сторінка гумору і сатири.

Твориться Канадське Товариство Української Архітектури

Торонто (КТУА). — Група торонтонських архітектів заплянувала основуючі сходини Канадського Товариства Української Архітектури (КТУА), що відбудуться тут у вівторок, 3-го квітня в інституті св. Володимира в годині 7:30 вечора.

Найголовнішою метою КТУА — є поширювати знання про українську архітектуру в суспільстві, а особливо між професійними і науковими колами в Канаді і в Україні. На першім пляні ініціятивна група пропонує видавати „Вісник" і виготувати список професіоналістів, науковців та прихильників української архітектури. Дальші пляни включатимуть спонзорування доповідей і виставок української архітектури і праць архітектів з України і з діяспори, виготування докладної бібліографії, списка наукових збірок, джерел тощо.

Праця над започаткуванням КТУА почалась коли деякі учасники ініціятивної групи, подорожуючи по Україні минулого року, зустрілися та нав'язали контакти з архітектами й науковцями в Києві, Львові та в інших містах. По сьогоднішній день до групи належать: Володимир Дашко, Віктор Москалюк, Галина Бенеш, Богдан Кушнір та Іван Франко — всі з Торонто. Вони підкреслюють, що пропоноване товариство матиме місце для всіх прихильників української архітектури.

На сходинах 3-го квітня будуть висвітлені прозірки з минулої й сучасної архітектури України, як із сучасних шкільних проєктів з Києва.

Відбудеться концерт сучасної української музики

Ню Йорк. — Тут в престижевій музичній залі Еллис Таллі Голл у Лінкольн Центрі відбудеться в суботу, 24-го березня, о год. 8-ій вечора великий концерт української сучасної музики з виїмковими виконавцями та виїмковою програмою, яка складається виключно з творів українських композиторів.

Серед виконавців крім широковідомого вже українського скрипаля Олега Криси та його дружини піяністки Тетяни Чекіни і д-р Юліяни Осінчук, яка концертує вже довго, як одна із найкращих піяністок української спільноти в ЗСА, виступлять вперше на американському континенті челістка Марія Чайковська і струнний квартет ім. Лисенка з України. Крім того участь бере піяніст Олександер Слободяник, який вже перебуває в ЗСА на протязі декількох місяців та має за собою ряд концертів.

У виконанні цих дійсно добірних українських музичних сил будуть Соната ч. 3 для челля і фортепіяна Євгена Станковича, присвячена М. Чайковській, яка буде нюйоркською прем'єрою, Валентина Сильвестрова драма на скрипку, віолончелльо і фортепіян, Бориса Лятошинського соната-балляда на фортепіян, і Володимира Губи смичковий квартет ч. 3 „Після читання Достоєвського", який буде виконаний вперше в ЗСА.

Все це тут не відомі твори українських композиторів, з яких найстарший та тим найбільше консервативний — це Б. Лятошинський. Станкович, Сильвестров та Губа роджені у сорокових роках — усі три були в часі своїх студій учнями Б. Лятошинського. Концерт творів цих сучасних українських композиторів на терені Ню Йорку та ще й в такому відомому музичному осередку, яким є Лінкольн Центр — це безумовно велика подія для української громади і надія, що ця музика, виконана першорядними силами, дістане якнайкращу оцінку у американсь-

(Закінчення на стор. 3)

МОСКВА ПОГРОЖУЄ ЛИТВІ

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС і екзекутивний президент СССР Міхаїл Ґорбачов категорично заперечив, що він будьколи висилав, чи проголошував ультиматум для Литви у справі відтягнення рішення литовської Верховної Ради у справі виходу із Союзу і проголошення незалежної держави. Цей державний акт литовці прийняли в неділю, 11-го березня, напередодні З'їзду народних депутатів і тому справа литовської самостійности попала до порядку денного з'їзду, який більшістю голосів відкинув литовське потягнення і назвав його незаконним.

„Не було жодного ультиматуму", — заявив М. Ґорбачов відповідаючи на питання кореспондентів після голосування в одному з московських виборчих округ. На думку М. Ґорбачова, він, перебравши пост екзекутивного президента СССР, послав „литовським друзям" телеграму і підкреслив, щоб вони відповіли йому у справі подій, які мали місце в Литві, до понеділка, 19-го березня. З цього засоби масової інформації і західні кореспонденти зробили висновок, що совєтський керівник послав до Вільнюса ультиматум. Деякі спекулювали про інші можливості тиску Москви на литовців, включно до висилки військових частин, або інших репресій, зокрема економічних.

Новообраний президент Литви Витавтас Ляндсберґіс, отримавши телеграму від М. Ґорбачова, нараджувався із своїми найближчими співробітниками, а потім заявив, що неґативна відповідь була послана на адресу бюра президента СССР до Москви і в понеділок, 19-го березня, він повинен її отримати. „Ми повинні діяти відповідально, згідно з волею більшости литовського народу, який беззастережно підтримує аспірацію Литви до самостійности", — заявив Ляндсберґіс кореспондентам.

Уряд Литви, який був зформований недавно, шукає в Москві також вияснення чому розпочались рухи совєтських військ в Литві. З Кремля відповіли, що маневри військоих частин були заповіджені раніше і вони не мають нічого спільного з подіями, які відбулись у Литві в останньому часі. Литовці, а зглядно їхній уряд, хотіли б полагодити справу без жодного конфлікту і тому вони погодилися на відбуття переговорів між ними і центральним урядом в Москві. На діялозі настоював також М. Ґорбачов. Але литовський уряд вважає, що рішення в Москві не мають жодногоо відношення до Литви і що це є втручанням у внутрішні справи Литви. Натомість Ґорбачов дав розпорядження міністерствам у Вільнюсі не передавати влади литовцям і не поступатись тискові. Він дальше твердить, що не вживатиме війська для поборювання незалежницьких рухів в республіках.

Появилось обширне видання про Леся Курбаса

Балтимор-Торонто — У сторіччя від дня народження Леся Курбаса — геніяльного українського режисера, одного із найвизначніших діячів української культури XX сторіччя, тут минулого року, з Бібліотеки „Смолоскипу", ч. 56 з Українського Видавництва „Смолоскип" ім. В. С. Симоненка, вийшла про нього книжка п.з. „Лесь Курбас". У театральній діяльності, в оцінках сучасників — документи. Загальна редакція цього видання, передмова і примітки Валеріяна Ревуцького. Упорядник і технічний редактор — Осип Зінкевич.

У цій 1025-сторінковій книжці, в люксусовій твердій обгортці в мистецькому оформленні Олеся Тимошенка — безліч світлин із родинного життя Леся Курбаса, його зустрічів з приятелями, з театрального життя. У цій праці — стаття Валеріяна Ревуцького п.з. „Лесь Курбас і театр". Відтак у цьому збірнику слідує шість розділів: „Творчість Леся Курбаса", „Сучасники про Леся Курбаса", „Лесь Курбас і театральний диспут 1929 року", „Шлях на ешафот", „Ув'язнення і смерть Леся Курбаса" і розділ шостий — „Присвячено Лесеві Курбасеві".

За збірником оцим, в ціні 47.50 дол., в Америці слід звертатися на адресу: Smoloskyp, P.O. Box 561, Ellicot City, Md. 21043, USA; в Канаді — Smoloskyp Trust, P. O. Box 430, Sta., „E", Toronto, Ont. M6H 4E3, Canada.

ОПОЗИЦІЯ В УКРАЇНІ ДОБИВАЄТЬСЯ ЗНАЧНИХ УСПІХІВ

Київ. — Як повідомляє Українське Пресове Аґентство, інформація про результати повторного голосування надходить повільно і ще немає всіх даних, однак немає сумніву, що кандидати від Демократичного Бльоку здобули не менше 50 відсотків місць в парляменті України і також переб рали київську Міську раду (70%), Львівську обласну раду.

Як повідомляє газета „Ню Йорк Таймс", представники демократичних організацій перемогли в республіках Прибалтики, Російській федерації, Україні та Білорусії. У Києві переміг також Володимир Івашко.

Вже відомі деякі імена представників Демократичного Бльоку — переможців повторного голосування в Києві та Львові, де стали депутатами Верховної Ради України: Сергій Головатий, Лесь Танюк, Олесь Шевченко, Павло Мовчан, Валерій Івасюк, Юрій Гнаткевич, Володимир Крижанівський Павло Кислий, Іван Гель, Богдан Котик, Євген Гринів, Лариса Скорик, Роман Лубківський, Шовкошитний, Юрій Збіґнєв, Олександер Коцюба, Іван Заєць, Ємець, Юрій Костенко, Іван Салій, Михайло Батіг.

До Львівської обласної ради обрані: Михайло Швайк, Дарій Футорський, Сергій Давимука, Ігор Гринів, Сергій Герман. У Львові від недемократичного бльоку до Верховної Ради пройшов лише один кандидат — перший секретар обкому партії Погребняк, проти якого НРУП не опонував.

У Волинській області від Демократичного Бльоку депутатами ВР УССР стали: Олександер Гудима, Ярослав Дмитришин, Андрій Мостиський, Федір Свідерський, Павло Віцяк, Бондарчук.

У Рівенській області: Микола Поровський, Василь Червоній, Володимир Пилипчук.

З інших областей ще не надійшли повідомлення, однак відомо, що там перемогу здобули члени демократичних організацій. Щоправда, центральна совєтська телевізіля 18-го березня вечором повідомляла ніби на виборчих дільницях було лише 60 відсотків виборців і що політична активність мас дуже зменшилась, порівняно з попереднім голосуванням. Найменша активність була в селах.

Країни Варшавського Пакту обговорили справу об'єднання Німеччини

Прага. — На нараді міністрів закордонних справ країн-учасниць Варшавського Пакту, яка відбулася тут, різко розійшлися думки з приводу членства об'єднаної Німеччини в Північно-Атлантичному Оборонному Союзі (НАТО).

Після закінчення чотиригодинної наради міністер закордонних справ СССР Едуард Шеварднадзе повідомив журналістів, що участь Німеччини в НАТО „неможлива", однак додав, що цю справу треба ще „обсудити і внести в неї ясність".

На заключній пресовій конференції міністер закордонних справ Чехо-Словаччини Іржі Дінстбір відзначив, що військовий невтралітет нової Німеччини був би „найгіршою альтернативою".

Міністер закордонних справ Польщі Кшиштоф Скубішевський підкреслив, що невтральна Німеччина „не принесе користи Европі".

Нарада семи міністрів закордонних справ країн Варшавського Пакту стала першим форумом представників всіх нових демократичних урядів Східньої Европи. Нарада вібувалася в дусі відкритого обміну думками і ні трохи не була подібною на попередні конференції, де домінувала думка Москви. Хоч вона була скликана з метою обговорення справи про об'єднання Німеччини, на нараді були порушені справи про життєздатність Східнього і Західнього бльоків у новій Европі.

І. Дінстбір, який разом з Е. Шеварднадзе відкрив нараду, скористав з нагоди, щоб настояти на здійсненні запропонованого Чехо-Словаччиною пляну створення нової системи загальноевропейської безпеки. Він закликав до розформування як НАТО, так і Варшавського Пакту і створення нової Европейської комісії у справах безпеки, включаючи ЗСА і Совєтський Союз. На думку уряду Чехо-Словаччини, безпека Европи повинна бути ґарантована пактом про взаємну самооборону. Е. Шеварднадзе підкреслив, що всі союзники дотримуються єдиної думки з приводу „одночасности" процесу об'єднання Німеччини і створення систем европейської безпеки.

Нарада закінчилася без прийняття якогось заключного документу, не була висловлена навіть підтримка вимоги Польщі про її участь у переговорах про об'єднання Німеччини і про укладення угоди з Німеччиною, яка ґарантувала б безпеку існуючого польсько-німецького кордону. Однак міністер закордонних справ Польщі К. Скубішевський відзначив, що вважає переговори успішними і що всі країни-учасниці Варшавського Пакту в індивідуальному порядку вже висловили підтримку позиції Польщі.

Молоді українці розказують кореспондентові про діяспору

Київ. — Київська газета „Молодь України" надрукувала у виданні з 4-го березня коротке інтерв'ю свого кореспондента Віталія Портникова з трьома українцями: Мартою Переймою, Андріяном Кармазином і Уляною Бачинською. У передмові до інтерв'ю Портников каже, що на виставці „Дизайн ЗСА" у Донецькому, про яку чимало писали республіканські газети в Україні, працює група американців українського походження.

„Я зустрівся, — каже кореспондент, — із співробітницею Інформаційного аґентства ЗСА (ЮСІА) М. Переймою, кореспондентом радіостанції „Голос Америки" А. Кармазином і архітектом У.Бачинською. Наша розмова перетворилася на своєрідний 'круглий стіл' про життя української діяспори у ЗСА. Але мої співрозмовники, здавалося б, не менш гараче обговорювали і наші проблеми, свої враження від перебування у шахтарському краю".

На запитання, як відбувалося ваше українське „становлення", У. Бачинська відповіла, що основний вплив на це „становлення" мали батьки. Батьки навчили нас української мови , а потім була суботня школа українознавства, яку ми відвідували протягом 12 років. А. Кармазин вивчав пізніше українську культуру в університеті, „бо мене взагалі цікавить сучасне життя України". На питання, як працюють суботні школи, А. Кармазин відповів, що вони, звичайно, чотиригодинні і там викладають різні предмети українською, є і англомовні дисципліни. Це історія, література, географія, культура. Викладачі у цих школах — фахівці, батьки учнів, випускники шкіл. Є курси для підвищення їхньої кваліфікації.

Кореспондент запитує чи є, власне, ілюзією наша ідеалізація українського буття в ЗСА, на Заході? Адже об'єктивні процеси — асиміляція, скажімо не можуть не впливати. А. Кармазин, який взагалі відповідав на більшість поставлених питань, заявив, що все ж таки цій діяспорі, особливо еміґрації, яка прибула до Америки відразу після Другої світової війни, треба віддати належне: вони створили українські катедри при університетах, у Гарварді зокрема, різні архіви, видавництва „Смолоскип" і „Сучасність". Є мовна асиміляція, але не асиміляція національної свідомости. У. Бачинська додала, що українці гордяться своєю культурою, почуваються дуже багатими — „нашими народними традиціями і часом боляче буває тут, у Донецькому, чути від відвідувачів слова: 'чи не соромно вам розмовляти українською мовою?' "

Коли кореспондент згадав про Ліґу американських українців, чи як він поправився, про „проґресистів", всі троє співрозмовники разом запитали: „Хто це?" Вони ніколи про них не чули і сказали, що може вони активно діють у Канаді. У Світовому Конґресі Вільних Українців громаду ЗСА донедавна репрезентував Український Конґресо-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ЧЕСЬКИЙ МІНІСТЕР ОХОРОНИ довкілля Бедрих Молдан заявив представникам окружних комітетів, які є відповідальні за охорону довкілля, що совєтські військові частини спричинили дуже велику частину занечищення довкілля в Чехо-Словаччині. Військо заснувало понад 200 польових складів-смітників у 60-ох розміщеннях здебільша в Богемії та Моравії, а в деяких з них знаходяться отруйні відпадки. Уряд Чехо-Словаччини хоче звернутися до СССР, щоби бодай частинно заплатили за відшкодування. Циніки серед захисників довкілля Чехо-Словаччини не покладають великої надії на те, що Москва в теперішньому своєму скрутному економічному положенні братиме їхнє прохання серйозно.

МОСКВА ПЛЯНУЄ ВЕЛИКІ зміни серед свого дипломатичного корпусу, що в короткому часі можна буде найперше зауважити в змінах амбасадорів у Вашінґтоні, Парижі, Римі, а зокрема у столицях Східньої Европи. Західні кореспонденти твердять, що зміни є заплановані на те, щоби нові та молодші дипломати репрезентували політику Москви в модерний спосіб. Головним промотором цих змін є міністер закордонних справ Едуард Шеварднадзе, який амбасадора Юрія Дубиніна з Вашінґтону пропонує перенести до Парижа, шефа совєтської місії до Організації Об'єднаних Націй Алєксандра Бєлоноґова на амбасадора до Вашінґтону, на його місце — першого заступника міністра закордонних справ Юлія Воронцова, а Анатолія Адамішіна, який є одним із заступників міністра закордонних справ і має довготривалу практику в кремлівській політиці, на амбасадора до Італії.

ПЕРШИЙ ЗАСТУПНИК міністра закордонних справ Ірану заявив, що можливості на звільнення американських та інших західніх закладників, яких тримають у Ливані під сучасну пору, є дуже надійними. Базуючись на особистих обсерваціях із своєї недавньої поїздки до Бейруту Мохаммед Алі Бешараті твердить, що закладників будуть звільняти фазами в наступних 10-ох місяцях. Такі передбачення та публічні заяви одного із високих провідників іранського уряду знавці уважають одним із чергових намагань президента Ірану Гашемі Рафсанджані полагодити справу закладників якнайскорше, не зважаючи на заперечення іранських радикальних фундаменталістів.

В АМЕРИЦІ

В НЕДІЛЮ, 18-ГО БЕРЕЗНЯ, злодії переодягнені за поліціянтів викрали о першій годині вночі з бостонського музею „Ізабелля Стюарт Ґарднер" 12 шедеврів мистецтва, яким немає ціни, включно з картинами Моне, Деґа Рембранта і Вермера. ФБІ вважає, що це є найбільша крадіж у світовій історії. Речник музею Корі Кронін сказав, що встановити ціну викрадених художніх творів дуже важко тому, що І.С.Ґарднер „набула ці картини на переломі століття" та вони ніколи не були на продаж. Офіційні чинники ФБІ в Бостоні говорять, що приблизна ціна картин може перевищувати 200 міл. дол. Останньою найбільшою крадіжжю художніх творів було викрадення картин ван Ґоґа з музею „Крюллер-Мюллер" в Оттерло, Нідерланди. Вони оцінювались на 72-90 міл. дол. Музей Ґарднер був перенесений з венеціянського палацу XV століття до Бостону в 1903 році. К. Кронін повідомив, що викрадені картини не були забезпечені від крадежі. Музей Ґарднер має дуже складну сиґнальну систему, навіть якщо злодіям вдалося під виглядом поліції дістатися до середини, залишається таємницею спосіб, яким їм вдалося без перешкод зняти картини зі стін музею та перевезти за територію. Злодії були добре приготовані та знали, що викрадати. Крадіж була виявлена аж вранці, коли прибиральники прийшли до музею виконувати свої обов'язки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00.
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Програма Ґорбачова

„Ню Йорк Таймс" з 16-го березня 1990 року опублікував вийнятки з великої промови Михаїла Ґорбачова безпосередньо після проголошення позитивного для нього висліду голосування у Верховній Раді народних депутатів над признанням йому додаткових прав і компетенцій. Чи ця промова комусь подобається чи ні (а багато дечого сказаного Ґорбачовим мусить дуже не подобатися) — вона таки у чималій мірі з'ясовує нову ситуацію із „суперпрезидентом" у Кремлі. Ґорбачов настільки інтеліґентний, що знав про острах у власній країні і за кордоном, щоб він не використав своїх диктаторських прав для здавлення процесу демократизації і національних свободолюбних рухів. Тому він рішуче заперечив, наче би щось таке могло статися. Ствердив, що при існуванні Конґресу народних депутатів і Верховної Ради та при введенні партійного плюралітету — відновлення авторитаризму в СССР неможливе. Знаючи, що люди в імперії і поза нею закидають йому бездарність в економічній ситуації, яка за п'ять років його правління погіршилася, виправдувався прерізними арґументами. Навіть катастрофу у Чорнобилі і землетрус у Вірменії запряг до возу самооборони. Найбільше таврував противників „перебудови", які, мовляв, пересякли заскорузлим доктринерством.

Запевняв, що змагатиме рішучими засобами до переведення економіки з державної контрольної системи на систему вільного ринку. Але тут знову не поклав точки над "і", що треба виректися колгоспної системи і знову говорив про користування „випозиченою" землею. У ділянці закордонної політики хвалився успіхом у закінченні холодної війни, але — роблячи реверанс у сторону генералів — запевняв, що „ще не минулася цілком загроза збройної конфронтації" і треба зберегти сильну армію. Водночас запевняв, що буде продовжувати переговори з Америкою про редукцію різних родів зброї, поіменно назвав президента Джорджа Буша, з яким, мовляв, матиме у цьому році нову вершинну зустріч. У тій частині промови, яка стосувалася закордонної політики, признав німцям право до з'єднання їх поділеної батьківщини, але знову зробив кілька застережень. Його застереження, що з'єднаній Німеччині не вільно належати до НАТО — пусте: коли на це погодилися ЗСА, Англія і Франція, коли Польща і Мадярщина бачать кращу забезпеку перед відродженням німецького мілітаризму саме у приналежності з'єднаної Німеччини до НАТО і коли за тим негайно з'явився канцлер Західної Німеччини Гельмут Коль, з ніхто з протестом Ґорбачова не буде рахуватися.

Нас найбільше цікавить становище Ґорбачова до проблеми національних рухів. У дебаті над проголошенням державної незалежности Литви Ґорбачов був однакової думки з усіма російськими комуністами (може були між ними нечисленні вийнятки), що рішення литовського народу — „нелеґальне". Але він значно злагіднив запропоновану неділимцями первісну резолюцію і прийнято запропонований ним текст, в якому цю проблему передається йому, як „екзекутивному президентові". У своїй промові, про яку тут ідеться, не було вже згадки про Литву. Ґорбачов підтвердив конституційне право окремих совєтських республік виступити з Союзу, але, мовляв, це вимагає окремої процедури. Заповів, що в цій справі треба підписати окремий „договір". Заява Ґорбачова в цій преважливій справі неясна і навіть самозаперечлива. Раз він говорить про його, як президента, обов'язок дбати про „непорушність" держави, то знову про „суверенність" складових частин Союзу. Очевидно Ґорбачов має інше уявлення про суверенність Литви чи будь-якої іншої країни, членської республіки, як це кожна з них бачає собі. Але у тій частині промови Горбачова не було ніяких погроз, зміст був крутійський, але тон пристойний. Як у практиці воно виглядатиме — покаже час.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

ЗГАДАЙТЕ ПРО НИХ!

На Україні йде процес перебудови... Народні маси на чолі з Народним Рухом України за Перебудову (НРУП) піднялися на боротьбу за економічну і політичну незалежність своєї батьківщини. Поруч НРУП на Україні ідуть інші революційні формації, а також передова інтелігенція і бойова, відчайдушна молодь. Тільки в єдності — запорука нашої перемоги, тільки єдиним фронтом можна здійснити справжню перебудову в Україні, здобути їй волю і незалежність. І ми, колишні політв'язні сталінсько-брежневських концтаборів, ідемо в ногу з цими прогресивними, національно-демократичними силами нашого краю, які піднялись на боротьбу за національне відродження, за свободу і незалежність нашої держави.

Прикро тільки, що і нині в цей бурхливий час перебудови, мало хто згадує мужніх патріотів, які перші прийняли на себе ввесь удар сталінського терору у післявоєнні (40-50-і) роки, зазнали немало важких знущань у тюрмах та концтаборах.

І сьогодні, коли всі народи Прибалтики — литовці, латиші, естонці, а також народи Кавказу, кримські татари й ін. отримали повну реабілітацію, Верховною Радою СССР від 16-го січня 1982 року було прийнято Указ, згідно якого не підлягають ніякій реабілітації прибічники т.зв. бандформувань, тобто всі ті чесні, мужні люди, які у відповідь на жорстокість і терор сміливо виступили проти безправ'я, сваволі і беззаконня сталінського режиму ще і в наші дні не можуть бути оправдані, і над ними дотепер як Дамоклів меч, висить кримінальна судимість. Для деяких „ідеологів" вони досі залишились „кримінальними злочинцями", „ворогами народу" та іншими різними „відщепенцями". Цей Указ відноситься і до жінок, трагічні долі яких пов'язані з масовими репресіями того часу на Західній Україні. Досі залишаються „білою плямою" долі тисяч беззахисних жінок, які були кинуті у загальний „котел" переробки і знищення кращих людей нашого краю. Тільки за те, що ці вірні дочки України понад усе любили свій рідний край, свою батьківщину і як могли захищали її від безправ'я і беззаконня, їх кидали в концтабори ГУЛагу, де за колючим дротом під постійним оком наглядачів і озброєних автоматами конвоїрів перетворювались у рабів XX століття — безправних, безіменних, нумерованих „зеків" — А-1-681, Б-1-467, В-1-949, Ж-1-264 ...О, люди, люди з номерами...

Я досі бачу тих „кримінальних злочинців" — ці тендітні жіночі постаті, зодягнені в бушлати з великими номерами на спині, обвіяні морозними вітрами обличчя, голодні очі, налиті кров'ю від важкої, непосильної праці. Особливо мені запам'ятались їхні руки — яскраво-червоні, фіолетово-сині, порепані до крові, опухлі. Ці беззахисні жінки і зовсім юні дівчата, позбавлені волі на 25 років, насильно відірвані від сім'ї і рідної землі, прокладали в тундри дороги, будували шахти дамби, канали, підіймали цілину. Концтабори в снігах Заполяр'я, Сибіру, Мордовії, Казахстану, Далекого Сходу... Воркута, Інта, Печора, Кінґір, Норильськ, Караганда, Магадан, Колима... В них було закинуто мільйони ні в чому невинних людей!

Умови в концтаборах для жінок було особливо жахливі. Сотні і тисячі безправних в'язнів-зеків гинуло тоді в концтаборах. (Як відомо у два три рази більше, аніж на фронті!) Десятки років безправного рабського існування! А ті, які чудом залишились живими, після звільнення (після смерти Сталіна-тирана) стали чудовими матерями, зразково виховали своїх дітей — чесних трудівників батьківщини.

Та більшість із них сьогодні не має реабілітації, і це не дає їм права до кінця відчувати себе вільними людьми, повноправними громадянами землі своєї. Без реабілітації усі затрачені роки в концтаборах на важких роботах їм не зараховується в трудовий стаж, в результаті чого не всі нині отримують пенсію. Не маючи реабілітації, вони ставлять своїх рідних під удар, їхні діти досі вважаються дітьми „ворогів народу", „кримінальних злочинців" тощо.

Дехто сьогодні нехтує цим, намагається відмахнутись від цієї сумної правди. А дехто на хвилі бурхливих подій нашого часу, у плині більш невідкладних проблем, забуває про тих по-суті дотепер безправних співвітчизників своїх, котрі свого часу, ризикуючи життям, сміливо виступили проти безправ'я і ґеноциду, проти сталінської сваволі і всіх тих злочинів, які засуджує нині цілий світ. Та, на жаль, такого „забуття" історія іноді не прощає... Бо завжди один злочин тягне за собою інший — наступний, важчий, так як купка снігу, що котиться вниз, поступово обростає снігом і перетворюється у велику ледяну небезпечну кулю.

Можливо, що атомне пекло Чорнобиля — цей найбільший злочин і трагедія віку, „чорнобильська" хвороба та ін. жахливі події і нещастя наших днів, тісно пов'язані з трагічними подіями минулого і беруть свій початок від голодомору 30-их років, можливо їх невидимі коріння тягнуться від снігів Заполяр'я, Сибіру, Далекого Сходу, де гинули мільйони ні в чому невинних людей, від Кінґіру, Норильська, де беззахисних в'язнів в т.ч. тендітних жінок давали танками... Всі чесні люди землі нашої не можуть надалі залишатися

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Святослав Гординський

Виставка В. Гнатенка

Виставка мистецької спадщини Валерія Гнатенка, 1947-87, що тепер відбувається в Українському Музеї в Ню Йорку, притягнула на відкриття 17-го лютого масу глядачів, які раді були побачити твори так рано померлого мистця з України, у творчості якого відбулася активна боротьба українського мистецтва з режимною схоластикою. Народжений на Одещині, він студіював мистецтво в Одеській мистецькій школі, а 1970 року переїздить до Львова, де далі завершував свої студії в Інституті прикладного і декоративного мистецтва. Тоді то він почав разом з іншими мистцями важливу працю реставрації низки історичних пам'яток, таких як Успенська церква у Львові, іконостаси в різних церквах Галичини і Волині, реставрував розписи церкви в Дрогобичі, Львівський політехнічний інститут, працював над відновою замків в Острозі й Ужгороді, вірменської церкви в Івано-Франківську, у Скиті Манявському й інших об'єктах. На виставці показано 93 експонати Гнатенкової творчості з ділянок малярства й інших технік — акварелі, пастелі, рисунків, графіки тощо.

Якщо б це була виставка сучасного живучого мистця, то з усіх численних експонатів можна б було зробити трохи менший і суцільніший вибір, проте дана виставка є своєрідним підсумком творчости вже померлого мистця, який до своїх творів не може вже нічого додати чи відняти. Тому теж такі перші спроби, як акварель з яблуками 14-літнього Валерія на такій меморіяльній виставці має своє значення і вартість. До цього треба взяти до уваги ще й той факт, що дана виставка все таки не обіймає усієї творчости мистця, бо чимало його творів з різних років залишилося на Україні, як це можна ствердити на основі каталогу виставки у Львівському Музеї Українського Мистецтва 1988 р., де було разом 68 експонатів, у тому численні з приватних збірок, яких на нюйоркській виставці немає.

На те, щоб уповні зрозуміти обірвану творчість Гнатенка, треба взяти до уваги умови, серед яких та творчість розвивалася. Природно, що мистецьку критику не обходять обставини, в яких даний твір постав, — для неї, критики, твір має говорити сам за себе. Таке толкування зрозуміле в нормальних умовах, але що казати про умови в державі, де таким мистцям, як Петрицький, Бойчук або Петро Холодний-старший знищено офіційно найкращі твори, коли на доручення міністра культури у Львівському музеї спалюється сотки непричетних до ніякої політики картин, а ще зовсім недавно редактор офіційного і єдино-дозволеного мистецького журналу повчає мистців, що найважливішим їх завданням є виконувати доручення партії, себто творити агітки?..

Згадані факти показують умови, серед яких мусіла розвиватися кожна молода ґенерація мистців України. З кінцем 60-их років, коли в Україні хвилево повіяло вільнішим вітром, виникла група т.зв. шестидесятників у поезії і подібний рух у мистецтві, що виявився найкраще в графіці. Мистецька молодь кинулася шукати нових шляхів мистецького вислову. У Львові, де спочатку 70-их років почав жити Гнатенко, у музеях уже були знищені чільні твори 20-30-их років, але все таки деякі традиції цієї доби збереглися, їх продовжував, наприклад, Роман Сельський, професор Львівської мистецької школи, „старий" анумівець. З виданого в Москві 1978 року альбому „Изобразительное искусство Львова", що показує твори 82-ох львівських мистців, ясно видно різницю між соцреалістами і новими мистцями львівської школи: перші копіювали природу і видумували потрібну партійну тематику, а другі компонували картини усім багатством малярських форм, що було зовсім у традиції колишньої Асоціяції Незалежних Українських Мистців. Вони відбилися і в малярстві Гнатенка, особливо в його краєвидах і мертвих натурах, де мистець мав більше часу для компонування форм, ніж у біль безпосередніх і знервованих фігуральних картинах, де першим завданням було схопити характерні риси зображуваної особи.

Зовсім природно, що в мистецьких пошуках трапляються більш чи менш сильні впливи, чи просто перехрещення якихсь малярських виявів з уже відомими стилями чи навіть окремими творами інших мистців. Отак між творами Гнатенка можна спостерегти кілька речей, які укладом чи гармонією кольорів нагадують твори Ван Гоґа або Гоґена, але таких картин усього кілька. Вони потверджують радше смак мистця у виборі взорів, ніж праць наслідування, аніж погоню за, наприклад, зовсім безглуздим т.зв. нюйоркським експресіонізмом, що процвітає поза всякими можливими мистецькими критеріями у сфері безглуздя. Малярська творчість Гнатенка неспокійна, нервозна, на межі шукань індивідуального вислову і перетравлювання довкільних впливів була передчасно обірвана його недугою і відходом у засвіти саме у віку, коли мистець звичайно вже завершує свій період шукань. Факт, що він працював у відповідальній ділянці консервації і реставрації творів минулого, — в ділянці, яка ставить вимоги безоглядної мистецької культури і технічної майстерности, свідчить про його мистецьку універсальність, у відміну від мистців, які, виробивши якийсь стиль, безконечно повторюють себе самих. Між його творами є оригінальні краєвиди, які правдиво передають характер української природи, є експресивні портрети або тільки їх драматичні нариси, є цікаво скомпоновані ілюстрації, — усе твори, що залишаються свідченням неспокійної і ворожої людському існуванню доби.

Гнатенко належав до цієї когорти мистців, які в умовах насильного намагання звести українську культуру до реґіонального маштабу, змагався увесь час за те, щоб вирватися з того проклятого кола. І це його змагання творить температуру його мистецтва, дає йому своє місце в тому комплексі, який ми називаємо документом доби.

Богданна Мончак

ВАЦЛАВ ГАВЕЛ

У лютневому числі престижового французького журналу „Сучасні релігійні питання в світі" ("L'actualite religieuse dans le monde"), який виходить у Франції, появилася стаття присвячена теперішньому чеському президентові Вацлавові Гавелеві. Статтю прикрашує фотографія Гавела, як він клячить з іншими членами свого уряду, під час Богослуження „Te Deum", яке правилося в подяку за поворот його країни до демократичного устрою. Статтю написав Анрі Меделен (Henri Madelin) директор „Centre Sevres" в Парижі.

Автор статті вказує на небуденний шлях Вацлава Гавела, який, з репресованого комуністичним урядом письменника-драматурга, став під тиском волі народів Чехо-Словаччини, головою оновленої чехословацької держави. Гавела, як людину, завжди цікавила доля тих, що так як він, стояли на марґінесі загального потоку людського життя і він, у своїх драматичних творах, зображує поведінку таких людей через призму обставин, в яких він жив і творив. У Чехо-Словаччині його п'єси були заборонені — їх ставили тільки на Заході. У них Гавел намагався сконкретизувати те, що він „називає „досвід, який приходить, чи постає, з безглуздя (абсурду)". Гавел уважає, що це найважливіший феномен театральної культури XX століття, що вказує на кризу сучасної людини, яка втратила ґрунт під ногами: все перед нею валиться, вона здає собі з цього справу, однак не спроможна до цього признатися і втікає від наявного. В розмові з польським діячем Міхніком, Гавел принагідно завважив, що висунення його на голову держави є „безсумнівно найбільш абсурдною п'єсою" його життя, бо Гавел ніколи не займався, ні політикою, ні економікою.

З огляду на зміст журналу, в якому появилася стаття про Гавела, автор, в першу чергу, зацікавлений етичними і моральними питаннями світогляду Вацлава Гавела, людини, яка виховувалася і жила в комуністичній системі, але, яка, однак, ніколи не прийняла комуністичну ідеологію. Промовляючи до мас народу, які в листопаді минулого року вітали його як свого провідника, Гавел просить всіх своїх співгромадян включитися у відновлення держави, щоб „правда і любов брали верх над брехнею і ненавистю". Він гостро засуджує байдужість сучасної людини до проблем світового значення, її лінивство і втеча перед відповідальністю — де б та людина не жила, чи під комуністичним режимом, чи на Заході.

Для Гавела, це недуга, що розкладає суспільство і зводить його до тривіальностей. Замість вільної співучасти у економічних і політичних рішеннях, замість використовувати дані можливості для духовного росту, вільний вибір сучасної людини зводиться до того, який їй вибрати модель холодильника чи машини до прання. Гавел признає, що йому тяжко нести хрест „пробудителя народу", бо він особисто має лише одне бажання, а саме, бути письменником. Гавел, однак, знає, що він мусить користати своєї долі, і часто повторює слова свого друга Яна Паточки: „Правдиве випробування людини не полягає в тому, чи вона сповнить те, що собі сама визначила зробити, але, як вона виконає ролю, яку доля їй визначила. Насправді, є дуже тяжко пізнати, яка роля нам визначена". (Філософ Ян Паточка (1907-1977) помер в наслідок поліцийних допитів. Він був членом основником разом з Гавелем групи „Харта 77", яка мала за завдання слідкувати за дотримуванням Гельсінкських Угод).

До статті долучений витяг із „Розмови на віддаль", що її провів Карел Гвіздяла з Вацлавом Гавелем на тему релігійних переконань Гавела, який, у своїх листах з тюрми писав, що для релігійного навернення треба пережити якийсь містичний момент поєднання. Гавел не може точно сказати до якої міри він навернувся — все залежить від значення, яке надається самому поняттю навернення. Гавел не став практикуючим католиком, він не ходить регулярно до церкви, сповідався (формально) ще в дитинстві, він не молиться і, коли входить до церкви, то не хреститься. В тюрмі, Гавел брав участь у підпільних відправах Літургії, але не причащався. Все ж таки, він завжди вірив, що є якась містерія життя, що все має якийсь змисл, що існує моральний авторитет, що Всесвіт притримується певного порядку — а не є це просто збір непов'язаних зі собою випадкових явищ.

У розмові з Гвіздялою, Гавел звірюється, що: „В особистому житті я намагаюся осягнути щось, що мене перевищує, що виходить поза обрій мого існування і я вірю, що все, що я роблю, в більшій чи меншій мірі, торкається вічности. Щойно в тюрмі я почав над такими питаннями застановлятися, пробував їх аналізувати і описати. Однак, це ще не означає, що я навернувся — бо навернення це передусім зміна. Можливо, що я тепер краще розумію своїх приятелів, католиків і протестантів (я частіше з ними зустрічаюся, тому деколи говорять, що я навернувся). Однак, коли я добре розумію суть правдивого навернення, то мені треба б замінити це неозначене „щось", Богом — у всій його наявності; мені вповні треба було б почитати Христа як Богочоловіка і прийняти літургію, яка випливає з такого почитання. Але я

(Закінчення на стор. 4)

„ДВАДЦЯТЬ П'ЯТЬ СЛІВ"

II.

Але факт, що так лемки, як інші народні групи (греки, жиди, німці, серби-хорвати) дбають про утривалення своєї окремішности. Одружуються поміж собою, народжують дітей — що зрозуміле, — бо лучить їх релігійний обряд. Але релігія, корінь, єдиних корінь, навколо якого обертається народне, культурне і звичаєве життя, перестає вже вистачати. Родяться стремління до ідентифікації національної і етнічної без ствердження: я є польським громадянином, національности — лемківської, української, білоруської, грецької, жидівської і т.п. В особистих документах немає рубрик: національність, обряд. А людям тим перестає вистачати, що їх прізвища не кінчаться на — ский, чи — вич.

Адам Барна додає: „Як можна твердити, що якщо не почуваємось поляками, то мусимо бути злими громадянами! — Якщо б було це правдою, цілі ЗСА давно мусіли б розлетітися!"

Уповноважений леґніцького воєводи для визнаневих справ пан Боберек — львів'янин, чоловік, якому в 1940 році „молойці" поранили лице металевим каблем, зірвали з голови тоді 12-16 літнього шапку з орлом і припинтали її до землі, — відкрито говорить, що особисто не бачить жодної причини до симпатії до осіб української національности. Але тут не рахується його приватний погляд. Не рахується в урядовій праці, його приватні переживання. Рахується вичуття і дипломатія, — конечні щоб у мирний спосіб получити в ім'я толеранції, інтереси окремих релігійних обрядів, а є їх в в Леґніцькому аж 13, з добром держави і всіх її громадян.

У травні ц.р. постало в Леґніці Товариство Лемків у Польщі. Зареєстрував його воєвідський суд. Адам Барна, як один з перших членів Товариства, так мотивує стремління до його створення: Не лише прив'язання до православної віри дало нам поштовх до суспільної діяльности. Наша етнічна група, відмінна звичаями, культурою і мовою (яка є більш м'якою від української), — від віків була переслідувана пануючими світу. В попередньому столітті монархією австро-угорською за приязнь царатові. Під час Першої світової війни, коли землі Лемківщини зайняли росіяни, переслідувано лемків за це що їх рекрути служили в австрійській армії. Потім прийшли Легіони і також забирали наших хлопців до себе. І так пройшов час панувань: Австрії, Росії і Польщі. Потім прийшло найгірше: окупація.

Окупація спричинила спустошення в бескидському кітлі. Довгий реєстр провин, що тяжить на людях, які там тоді були, жили, взаємно один одного вбивали. Чи по стільки літах тліють вугілля болю? Ті й інші питання стають впрост нудні, бо відповідь на них одна і це ж: так!

Отець Литвинюк каже: „Біль залишився, але мені, як священикові, не випадає його згадувати. Я хочу голосити любов і звертати серця людей в сторону будучности. Найважливіше, що ми є — навіть тут, — ще живемо, що наші діти будують свої доми, а їхні діти робитимуть це саме, і також тут.

Адам Барна, дивиться на священика, потім на мене і каже десь в далечінь: „Я цього там їжджу...

На початку липня у Воєвідському Домі Культури в Леґніці Товариство Лемків у Польщі виставило, вперше п'єсу початково написану польською мовою, але нині вже перекладену на-лемківську. Її заголовок: „Відтяті коріння". Цей заголовок говорить все. Прослzозились люди в маєстаті воєвідської власти. Але не стид їм тих сліз! Андрій Копча — голова Товариства, автор п'єси є знаною постаттю у вроцлавському театральному світі. Молоді актори-аматори роблять проби у парафіяльній залі при вул. Явожинській. Організаційно допомагає о. Литвинюк.

Кожного року, на 22-го липня, до Бартного в Бескидах, з'їждається около 10,000 лемків, не лиш з цілої Польщі, але з Канади й ЗСА. Цей лемківський з'їзд, під назвою „Ватра" є, якби, еманацією ідеї, віддзеркаленої в театральній-родинній сазі — „Відтяті коріння". Еманацією, пливучою з імпровізованої, спонтанної потреби заманіфестування окремішности і почуття своєї різниці етнічної, національної, як хто воліє. Є також потребою вираження протесту проти примітивно пропаґованої єдности „народової". А причини є направду сильні. Молодь в Леґніці, не їздить вже на схід, щоб брати участь у пробах пісні і танцю „Лемковини". Вже постає філія „Лемковини" в Леґніці.

Їздять в Бескиди. Молоді також. Дивляться на цю єдину в краю людську пустелю. Що діється у їхніх серцях? Потім всідають в поспішний з Перемишля до Леґніці і вертаються. І самі вже не знають, звідки і куди вертаються...

Отець Василь Витвинюк уважає за доцільне під кінець нашої розмови підкреслити: „Не маємо жадних політичних прагнень. Бажаємо, лише залишитися при своїй культурі. Ми не дискриміновані. Ані лемки, ані білорусини, ані українці. Думаю, що ми тут в Польщі, повинні чванитись, а не стидатись цього, що в цій народній мішанці є така різнорідність, що так багато груп людей пов'язаних поміж зі собою, не лиш економічними інтересами, але власне спільністю звичаїв, віри мови пов'язань духових. В тих тяжких часах, кожний шукає свого місця на землі і серед людей. А люди шукають своїх коренів. І добре, що діється то між Бугом а Одрою. Бо є в нас а де чоловік там і його вітчизна.

У чотиритомовій енциклопедії ПВН з 1974 року слово „Лемки" пояснено в такий спосіб: Назва власна — „Роснакі". Людність руска, земешкуюча до 1945 „Бескид Низький". У зв'язку з діяльністю УПА на тому терені — переселені до воєвідств щецінського, вроцлавського, ольштинського, кошалінського.

Двадцять п'ять слів...

У ПОКЛОНІ ГЕРОЇНЯМ КІНҐІРУ

Щороку у лютому жіночі організації Клівленду — Парми спільно вшановують постаті українських жінок-героїнь, як це було ухвалено ще в 1956 році управою СФУЖО. В урядженні цього свята чергуються організації, які є членами жіночої централі, СФУЖО, а саме: Відділ ОЖ ОЧСУ, Окружна Управа Відділів СУА в Огайо, 8-ий Відділ УЗХ і православне сестрицтво св. Анни при Соборі св. Володимира. Організатором цьогорічного свята було ОЖ ОЧСУ, а підготовчий комітет, який складався з членів повищих організацій, очолила Софія Мельник-Бура, культурно-освітня референтка клівлендського Відділу ОЖ ОЧСУ.

Тому що в червні 1989 р. минуло 35 років від трагічної смерти 500 жінок у Кінґірі, вибрано цю покищо ще „білу пляму" сталінського терору, як тему свята жінки-героїні, яке відбулося 25-го лютого ц.р. в залі парохії УКЦ Покрова Пресвятої Богородиці в Пармі.

Перед святочною програмою була відправлена соборна Панахида в церкві Покрови, яку співслужили о. парох Михайло Крупка, о. шамб. Лев Тимків (УКЦ св. Андрія), о. Андрій Гановський (від УКЦ катедри св. Йосафата) та митрофорний протоієрей о. Степан Ганкевич і о. Іван Наконечний, парох (оба від православного собору св. Володимира).

У вступному слові Люба Головата-Рожа, голова Відділу ОЖ ОЧСУ, підкреслила ціль таких шанувальних імпрез і важливість співпраці різних організацій для спільної мети. Уривок із поеми сучасного полтавського поета Тараса Шамайла рецитувала Наталя Кріслата. Поет закликає своїх сучасників знайти „у вихорі життя" пряму дорогу для свого народу; він пригадує: „Країна прокидається зі сну!.. Для нас назад немає вороття...".

Святочну доповідь виголосила голова Головної Управи Об'єднання Жінок ОЧСУ Даша Процик, яка виступала вперше в нашій громаді. Спокійна і переконлива презентація думок прелеґентки пригадала слухачам події з-перед 35-ти років: „Наша історія драматична, часом славна, місцями трагічна. Славні події сприймаються автоматично, трагічні часто непокоять нашу національну душу. Ми рідко згадуємо здобуття Царгороду, чи перемогу під Жовтими Водами, Корсунем, Конотопом. Ми святкуємо наші поразки, але в поразках народ може витворити політичну свідомість і зрілість, якщо ми знаємо нашу національну лінію... Що ж таке Кінґір? У 1954 році в таборі Кінґір, Караґандської області в Казахстані було до 15 тисяч в'язнів-мужчин та понад 4 тисячі жінок. Українців коло 65 відсотків. Колишні в'язні як Любов Бершадська і мадярський лікар д-р Варконі твердили у своїх свідченнях, що МВД здавна плянувало розправу з українськими в'язнями в Кінґірі. Коли в квітні 1954 р. до табору привезли кримінальних злочинців — намір був настроїти кримінальників проти політичних в'язнів. Повстання розпочалося 16 травня і тривало сорок днів. Велися переговори між страйкуючими і генералами, які прибули полагодити бунт, а ними були ген. Бичков і Делгіч, які, за московським звичаєм, ламали всі угоди, які самі приймали... Вночі з 25-го на 26-те червня, о третій годині ранком, сім танків Т-37 в'їхало до табору. За танками маширувало коло 1600 вояків. На наказ ген. Бичкова відкрили вогонь на в'язнів. Українки у вишиваних сорочках-блюзках вийшли лавою перед танки... Може дехто вірив, що танки стануть, респектуватимуть жінок... За зізнанням д-ра Варконі — не було чути зойку, тільки трісніт костей і придавлений плач очевидців... Ми були свідками, як китайський юнак став перед танком у Тіянемен сквері... Жахлива трагедія Кінґіру незадокументована на екрані і ще досі залишилася нашою болючою історією... Повстання продемонструвало, що дух волі людини і народу залишився незборним, людська гідність залишилася непорушною вартістю людини... Повстання залишили вид гідного і достойного, нескореного політичного в'язня-українця-українки..."

Мистецьку частину започаткувало фортепіянове тріо у складі молодих, талановитих музик: Дозя Сеґіда-Кріслата — фортепіяно, Олег Махлай — скрипка та Людмила Анікієнко-Ґроссман — віольончеля. Ми почули I і IV частини сюїти визначного музиколога і композитора д-ра Василя Витвицького. Твір модерний і інтриґуючий, зокрема у фіналі. Цікаво було б його почути в цілості. Хоральний твір київського композитора Ігоря Шамо, учня Бориса Лятошинського, „Не шуми, калинонько" у виконанні ансамблю прозвучав добре і зворушливо. З таким потенціялом, і саме в такому складі, наше тріо має усі дані вибитися на замітне місце в музиці такого характеру. Можна тільки радіти, що вони вибрали шлях плекання і поширювання творів українських композиторів, тим більше, що їх для фортепіянового тріо в українській музичній літературі багато, отже є з чого вибирати.

Сольовий дует — Зірка Шокалюк, сопрано, і Христя Сива-Глабше, меццосопрано та Маркіян Комічак при фортепіяні втішаються завжди теплою чутливістю публіки. Вони виконали: „Вербина" — слова Л. Реви, музика О. Левицького, „Ой, не зникли золотії терни" — слова Лесі Українки, музика О. Колісниченко в обробці Зої Маркович, та „Рідна мати моя" — слова Андрія Малишка, музика Платона Майбороди.

Надзвичайно зворушливим був короткий сценічний монтаж „Пам'яті 500 героїнь Кінґіру", який уложила Софія Мельник-Бура, підібравши дуже вдало уривки з творів поетів Алли Коссовської, Лариси Мурович, С. Федорів, Лесі Українки; використано теж уривок із гимну, що його склали і співали в'язні у Кінґірі. Музичне оформлення і виконання спочивало в руках учительки музики Олі Джуман-Кость. Сцена зображувала момент виходу на страйк, а відтак наїзд танків. П'ять постатей символізували п'ятсот дівчат і жінок, які згинули під большевицькими танками. Виконавцями монтажу були заповідач Ірина Мудрак-Кулик і Таня Василина, Христина Зварич, Таня Кость, Ліда Кость, Аня Криса. В оформленні сцени використано дуже ефектовно давні декорації, як наприклад проєкт інж. Тараса Козбура з першого свята „500 героїнь" з 1956 року. Під слова заповідача „А що було б, коли б незрима сила у ніч одну, весняну, чарівну, свічки на всіх могилах засвітила, на всіх — хто вмер у визвольну війну?.." вийшли на боки сцени з горючими свічками представниці всіх чотирьох жіночих організацій. Піснею „Ви жертвою в бою нерівнім лягли" закінчено програму.

В імені всіх жіночих організацій, які співпрацюють щорічно в підготові цих імпрез, комітет почувається до обов'язку висловити щиру подяку і признання усім учасникам програми, які так щедро подарували свій час і свої таланти, як рівнож Софії Мельник-Бурі та Кредитовій Кооперативі „Самопоміч", яка фінансувала видання святочної програмки.

Підготовляючи матеріял до цьогорічного свята в пам'ять „500 жінок Кінґіру", комітет мав труднощі у відшуканні потрібних даних, як зізнання свідків і ін., тому наголошено, що вже вайвищий час, щоб ця трагедія була не фраґментами по різних журналах і брошурках, але цілістю задокументована. В результаті таких думок комітет подав на письмі до управи СФУЖО пропозицію видання збірника з усіма доступними матеріялами про Кінґірську трагедію. Варто б і розглянути можливість співпраці з Т-вом „Меморіял" в Україні в цій справі. Сподіваємося, що такий проєкт не залишиться тільки „доброю думкою".

Дарія Городиська
культурно-освітня референтка Округи СУА в Огайо

Молоді...

(Закінчення зі стор. 1)

вий Комітет, але п'ять-шість років тому становище змінилося. А. Кармазин додав, що постала друга громадська організація Українська Американська Координаційна Рада. Він підкреслив, що існує Український Народний Союз, який об'єднує у своїх рядах 80,000 членів, він (УНС) видає щоденник „Свободу" і англомовний „Український Тижневик", альманахи, книжки, втримує свою відпочинкову оселю. Співрозмовець згадав ще про УБ-Союз і його видання, молодіжні організації Пласт, СУМ і ОДУМ, Церкви тощо. У. Бачинська просила не забути і про професійні організації, інженерів, лікарів, бизнесменів, вчителів, які сьогодні відіграють дуже важливу ролю. Вона згадала і про українських науковців: Романа Шпорлюка, Омеляна Пріцака, Ореста Субтельного, Зенона Когута, Френка Сисина, Григорія Грабовича.

Троє українців висловили свою радість зустріччю з Україною, але рівночасно своє розчарування занедбанням української мови і нехтуванням української культури на землі їхніх предків.

ПОПРАВКА

Автором допису „Зустріч з М. Осадчим в Йонкерсі" („Свобода" з 15-го березня) є Валентина Юрченко. — Ред.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ відклала будівництво космічної станції „Фрідом" вартістю 30 біл. дол., встановивши, що переважна більшість складових частин у такому стані, як вони спроєктовані, розпадеться ще до того часу, як космічна станція буде готова. Офіційні чинники НАСА повідомили минулого тижня, що до тепер було витрачено 3.9 біл. дол. на проєкт і побудову прототипу станції, вагою 290 тонн та завдовжки 500 футів, яка є основною частиною крайової програми по вивченню космосу. Ще на початку року комісія НАСА встановила, що запляннованих 5 років на будівництво станції вистачить лише на побудову 60-70 відсотків. Цьогорічний бюджет станції — 1.8 біл. дол., а на наступний рік Адміністрація президента Дж. Буша плянує 2.5 біл. дол.

В МИНУЛОМУ РОЦІ загинули 53 журналісти, понад 250 були арештовані, біля 60-ти були депортовані з країн, в яких вони працювали. Ці дані були оприлюднені у звіті Комітету охорони журналістів. Кількість тих, які „загинули при виконанні своєї праці" за останній рік подвоїлася. У звіті говориться, що переважна більшість випадків сталася в країнах Південної Америки, де постійно порушуються неписані міжнародні закони, які стосуються відношення до представників масової інформації. В четвер минулого тижня, коли дані звіту Комітету по охороні журналістів були опубліковані, в Іраку був повішаний британський журналіст Фарзад Базофт, обвинувачений у шпигунстві. Серед країн, які особливо жорстоко відносятьдя до журналістів, є Ливан, Китай та Ірак. Кореспондент Ассошієтед Пресс Андерсон вже п'ять років ув'язнений в Ливані, а в Китаї вже 11 років знаходиться в тюрмі редактор опозиційного журналу Вей Женшенґ.

Відбудеться...

(Закінчення зі стор. 1)

ких критиків.

Скрипаль О. Криса здобув вже собі належне місце в американському музичному світі останніми виступами і чудовими рецензіями музичних американських критиків, як також піяністи О. Слободяник і Ю. Осінчук є добре відомі. Челлістка М. Чайковська, яка вперше виступає, була ученицею Мстислава Ростроповіча і здобула перше місце в конкурсі Пабля Касальс у Будапешті, як також нагороду визначного музики в СССР. Від 1979 року вона викладає в Московській консерваторії і концертує по цілому світі. Вона особливо часто виконує сучасну українську музику, а композитори Скорик, Станкевич і Сильвестров присвятили їй свої твори. Квартет ім. Лисенка створений у Києві із музик Анатолія Боженова, Олександра Клочкова, Юрія Холодова і Віктора Гайдука, один з найкращих в СССР та здобув місце першуна на міжнародному конкурсі в Будапешті. Концерт у Елліс Таллі Голл — це перший виступ квартету на терені ЗСА.

Організатори концерту, що відбудеться із серії „Музика в Інституті", Українського Інституту Америки, випустили дбайливо видану брошурку про цей незвичайний концерт з усіма інформаціями про виконавців та про композиторів.

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої

Марійки Лампіки

складаємо 50 дол. на Пласт,

а Родині Покійної шлемо щирі співчуття.

Ірена і Роман ЛЕВИЦЬКІ
Неля й Ігор ҐЕРУС

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Добродіїв Фонду Катедр Українознавства.

Впрепд. о. крилошанин Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію у вівторок, 3-го квітня 1990 року, о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці, в Озон Парку, Н. Й., за Блаженної Пам'яті:

д-ра ВОЛОДИМИРА БАЧИНСЬКОГО
ЮЛІЮ БЕЗСОНІВ
РОМАНА ВЕРГУНА
ВОЛОДИМИРА ДЕНИСА
МИКОЛУ ІВАНИЦЬКОГО
інж. РОМАНА КОСА
інж. РОМАНА КРОХМАЛЮКА
ВАСИЛЯ ПАПІЖА
АННУ РАДОВИЧ
ВОЛОДИМИРА СІЛЕЦЬКОГО
ЛЕВКА ЧАЙКІВСЬКОГО
ВОЛОДИМИРА ЮРКОВСЬКОГО

Всіх Вп. Жертводавців ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів.

Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Добродіям ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА
(ФКУ)

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 12-го березня 1990 р., відійшла у Вічність, заосмотрена Найсвятішими Тайнами, на 98-му році життя наша Найдорожча МАМА, БАБУСЯ і ПРАБАБУСЯ

бл. п.

МАРІЯ з ЧАЙКОВСЬКИХ СТАВНИЧА

дружина покійного адвоката Романа Ставничого, кол. вчителька на рідних землях, довголітня членка Союзу Українок та відповідальна редакторка „Жіночої Волі" і Жіночої Долі" в Коломиї.

ПАРАСТАС і ПАНАХИДА в четвер, 15-го березня 1990 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Hines/Rinaldi при 11800 New Hampshire Ave., Silver Spring, Md.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ та СЛУЖБА БОЖА в п'ятницю, 16-го березня 1990 р., о год. 8:30 рано в цьому самому похоронному заведенні, а ПОХОРОН на Українському Національному Цвинтарі у Вашінґтоні, Д. К.

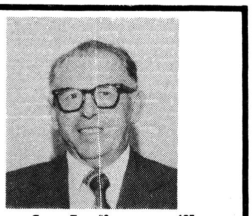
В глибокому смутку:
сини:
АНДРІЙ з дружиною ДАРІЄЮ на Україні
МИКОЛА із дружиною ІРЕНОЮ
внуки:
РОМАН з дружиною ЛІДОЮ
ЯРОСЛАВ з дружиною МАРТОЮ
ПЕТРО з дружиною ХРИСТЕЮ
ОКСАНА з чоловіком ЯРОСЛАВОМ
ТАМАРА і ТЕТЯНА
правнуки:
ДЕНИС, ЯРИНА, СТЕФАН, ДІЯННА, ЮРІЙ, ЛЯРИСА і АНДРІЙ
ближча і дальша Родина в Америці й Україні

Замість квітів на могилу Покійної, Родина просить складати пожертви на будівельний фонд Помісної Української Католицької Церкви Св. Тройці в Сілвер Спрінґ, Мд.

У СВІТЛУ ПАМ'ЯТЬ МОГО НАЙДОРОЖЧОГО МУЖА

бл. п.

ВАСИЛЯ ПАПІЖА

який з волі Всевишнього відійшов від нас 17-го січня 1990 року цією дорогою висловлюю найсердечнішу

ПОДЯКУ

Рідні, Приятелям і Знайомим, які у хвилини мого важкого горя, листовно, телефонічно чи особисто зложили своє співчуття та старались облегшити мій біль.

Моя глибока подяка Всечеснішому о. крил. Іванові Лазарові за відправу Панахиди, Св. Літургії і похоронних обрядів, за надзвичайно змістовне прощальне слово та відпровадження Тлінних Останків Покійного на вічний спочинок.

Сердечно дякую підгаєчанові Всечеснішому о. Христофорові Войтині, ЧСВВ, за відправлення Панахиди в похоронному заведенні, за слова співчуття і розради в моєму горю, за співвідслуження Парастасу і Св. Літургії в церкві св. Івана Хрестителя. Щиро дякую Всечеснішому о. Іванові Ващукові за вислови співчуття та за відправлення в день похорону мого Мужа Служби Божої в Торонто.

Щиро дякую Юліянові і Катерині Іваскевичам за Святу Літургію в день похорону мого Мужа, відправлену в Ст. Петерсбурґу на Фльориді, за упокій душі Спочилого.

Щиросердечно дякую Всечеснішому о. крил. Володимирові Климчукові за слова співчуття і розради та за відправлення Служби Божої за упокій мого Мужа, в катедрі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Дуже дякую завідателеві похоронного заведення Х. А. Буґай - Іванові Датсон за дбайливу опіку Тлінних Останків Покійного.

Щиро дякую за зворушливий спів хористам Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка, церковному хорові „Боян", членам кол. хору „Трембіта" і диригентові проф. Кирилові Цепенді, а зокрема Ярославові Дужому за відспівання Апостола.

Сердечно дякую друзям і землякам д-рові Зенобієві Стельмахові, Ярославові Базюкові, інж. Василеві Колодчинові, мґр. Василеві Ліщинецькому, Романові Лазарчукові, Миронові Вороновичеві, Йосифові Постоловському і Любомирові Татухові за несення домовини з Тлінними Останками Спочилого.

Щиро дякую нашим приятелям д-рові Зенобієві і Оксані Стельмахам, які з першої хвилини мого горя прийшли мені з допомогою полагодити багато різних законом і звичаями вимаганих похоронних справ.

Сердечно дякую Марії і Ярославові Базюкам за так часту поміч мені і моєму Мужеві в часі його важкої недуги і щиро дякую цілій Родині Базюків за всю їхню допомогу під час і після похоронних обрядів та аж і до сьогоднішнього дня.

Щиро дякую Йосифові і Мотрі Постоловським за їхню готовість завжди виручити та допомогти моєму Мужеві й мені під час довгої недуги Мужа та під час похоронних обрядів.

Сердечно дякую Романові і мґр Марії Лазарчукам за їхню допомогу у виготовленні посмертних повідомлень до преси.

Щиро дякую інж. Василеві Колодчинові за його вислови співчуття та за пращальні слова над домовиною в похоронному заведенні та на цвинтарі й за провадження Тризною.

Сердечно дякую за співчуття та прощальні слова таким особам: Зенонові Васильковичеві від УАКР, інж. В. Колодчинові від УПСО і Головного Комітету Підгаєчан, д-рові Олександрові Серафинові від Окружного Комітету УНС, мґр Василеві Ліщинецькому від Відділу Комітету Підгаєчан в Клівленді, інж. Миколі Кунинському від місцевого Відділу Комітету за Патріярхат УКЦ, мґр Орисі Лончині від Окружної Ради СУА, Олі Марущак від УНС, мґр Олені Ліскївській від 81 Відділу СУА, Ярославові Базюкові від 175 Відділу УНС і інших організацій та Романові Лазарчукові від Українського Дослідно-Документаційного Центру.

Щира подяка управам організацій за квіти при домовині: Головному Комітетові Підгаєчан, Окружному Комітетові УНС, 175 Відділові УНС та Українській Мишиґенській Лідзі.

Щиро дякую за квіти Родині і Приятелям: д-рові З. і О. Стельмахові, Я. і М. Базюкові, Галині і Родині Татарським, Родині Богдана і Анни Дудун, інж. Василеві і Оксані Огарам, Люсі Яремі, братовій Стефанії, братаничам Миронові з Родиною та Андрієві з Родиною, Родині Романа, Анні і Сяні Бойцун із Торонто та Родині Романа і Галі Бойчукам із Торонто, братаниці Зеновії з мужем Ярославом та донею Лідією Стасулам і їхньому синові д-рові Юрієві та його дружині Рені з Чикаґо.

Щира подяка моєму дорогому кузинові Василеві Наумові, що прибув на похорон із далекого Ню Йорку, не зважаючи на свій стан здоров'я.

Сердечно дякую братаниці Анні Бойцун, що вже в перший день по смерті мого Мужа прийшла мені з допомогою та всій її Родині.

Дуже дякую Родині Темнюк, що прибула на похорон із Торонто.

Щира подяка Родині Ярослава і Зеновії та Юрія і Ірини Стасула, Софії Боярській та Вероніці Бігун із Чикаґа.

Дуже дякую мґр Василеві і Вірі Ліщинецьким, інж. Євгенові та Вірі Палка, Миколі Крутиголові та нашому кумові Михайлові Моцьо з Клівленду.

Щиро дякую нашій громаді, що так чисельно провожала Покійного на Вічний спочинок.

Дуже дякую молодим професіоналістам, які прийшли вшанувати пам'ять та попрощати мого Покійного Мужа в далеку дорогу.

Щиросердечно дякую братаничеві д-рові Андрієві Папіж за приїзд із далекого Вашінґтону та його слова подяки жалібній громаді в англійській мові, а братаниці Анні Бойцун за таку ж подяку в українській мові.

Дуже дякую головному предсідникові д-рові Іванові Флисові, головному секретареві Володимирові Сохановi, головному касирові Уляні М. Дячук та всім працівникам головної канцелярії УНС за переслання мені своїх висловів співчуття по втраті мого Мужа.

Щиросердечно дякую усім жертводавцям, а саме: 81 Відділ СУА ім. Олени Степанів. Пожертви склали: Базюк Марія 20 дол., Кошильовська Анна 10 дол., Ліскївська Олена 20 дол., Обушкевич Тетяна 30 дол., Постоловська Мотрія 20 дол., Фотчук Ева 15 дол., Ярема Леся 20 дол., разом 135 дол.

По 100 дол.: Степан й Іванна Білий, Роман і Анна Бойцун, Сяня Бойцун, Родина Софії Боярської і Адама Бігуна, Марія, Ліда, Зірка Кудла, Михайло й Софія Моцьо;

90 дол. Василь і Стефанія Наум;

60 дол. д-р Ю. і Ірина Стасула;

по 50 дол.: Ярослав і Марія Базюк, Богдан і Наталка Білоус, Роман і Галя Бойчук, Анастазія Дідик, Ярослав і Ольга Дужі, д-р Павло й Ірина Джуль, Василь і Ліда Колодчин, Роман і Марія Лазарчук, д-р Петро й д-р Валентина Лазарчук, Ярослав і Ксеня Легкий, Василь і Віра Ліщинецькі, Евген і Віра Палка, Богдан і Наталка Петріна, Йосиф і Мотрія Постоловський, Дарія Рихтицька, Марко і Тамара Сливинські, д-р Зеновій і Оксана Стельмах, Михайло й Марта Віхорек;

по 40 дол. — Пилип і Олександра Місьонґ, Михайло й Евгенія Хома;

35 дол. — Микола і Надія Кунинські;

по 30 дол. — Всеволод Гнатчук, Ростик і Люба Качмар, Надія Ласківська, Василь і Оксана Огар, Володимир Темнюк, Богдан Темнюк;

по 25 дол. — Леся Базюк-Рейвен, Йосиф Бевцик, Іван і д-р Маруся Бек, Анна Брунавер, Юлія Вертипорох, Станислава Гайда, д-р Мирослав і Анна Гнатюк, Микола Дякун, Д. Джерардін, Дарія Дудра, Володимир і Рома Дигдало, Дмитро і Люба Федорко, Микола Крутиголова, д-р Олександер і Зиновія Серафин, Атанас і Зіра Слюсарчук, Стефанія Цегельська, Михайло Цяпа, Волтер і Гелен Чеверноги, Петро Хміль;

по 20 дол. — Левко і Ненсі Базюк, Зенон Боярський, Адріян і Люба Блюй, Стефан і Надія Віхар, Ілько Вітрак, Мирон і Анна Воронович, Софія Гакало, Олена Гевко, Е. і С. Гладиш, Рома і Вася Гординські, Володимир і Стефа Гупалівські, д-р Я. і К. Данилишин, Богдан і Анна Дудун, Володимир і Аня Дудун, д-р Максим і Анна Задойні, Марія Зубаль, Ірена Іваницька, Ігор і Стефа Король, Валентин і Надія Ковальські, Н. і М. Ковалишин, Д. і А. Кошиловські, Ярослав і Галя Крупяк, М. і О. Ласка, Орися Лончина, Ольга Моцьо, Стефанія Москальчин, Евген і Мирослава Наливайко, Тарас Наум, Л. і Д. Рахвол, Ярослав і Зеновія Стасула, Ярослав і Юлія Стеткевич, Аскольд і Р. Татарські, Любомир і Вельта Татух, Леся Фльорчук, д-р В. і А. Чубатий, Д. і Д. Ченінґ, Олександер Хміль, Н. Н., Михайло і Стефанія Оглабяк, Роман і Люба Мадараш, Мартин і Анна Полянські;

$15.00 — Іван Борщ, Дарія Конюх, Роман Ковч, Олександер Руб.

$10.00 — Окружна Управа СУА, Володимир і Ксеня Баран, О. і А. Бігун, Параня і Бронеслав Вивюра, Теодозія Богонович, Зенон і Марта Василькевич, Павло Герман, Володимир і Оля Гриньків, Евдокія Грицай, Меланія Грицай, Олександер Дяків, Текля Дулька, Барбара й Гуссін Ел-Гайґ, Петро Залуга, Марія Зарицька, Тереса Захарійчук, Емілія Запорожець, Ян і Анна Іванець, Теофіль і Анна Іґельські, Мирон Кальба, Т. і Н. Калинич, Іван Качмар, Григорій Корбяк, Володимир і Марія Кирик, Богдан Кудрик, Володимир і Ксеня Кучер, Дмитро і Марія Лоґуш, Анна Маркович, Віра Миколенко, Меланія Мушинська, Леся Мушинська-Мейдон, Михайло й Ольга Ніньовський, Григорій Озарків, Іван Палка, Текля Полянська, Джов, Соня, Джеф, Крис Портальські, Петро й Марія Питель, Юрій Руб, Джордж Рассел, Григорій і Ева Смолій, Ольга Соловей, Пилип Сотник, Семен і Ірина Стецюк, Дмитро Строїч, М. Татарин, Нестор Татарський, Надія Терлецька, Филимон Фурда, Стефа Федик, Софія Федишин-Щербій, М. і Е. Фотчук, Марія Цісарук, Роман Чучман, Марія Чухрак, Ірина Шавалюк, Марта Шехович, Ольга Шрубович.

Згідно з бажанням жертводавців збірку розподілено так:

Служби Божі за упокій душі мого Мужа в церкві св. Івана Хрестителя в Дітройті 100.00 дол., в наших церквах в Римі, Бразилії, Польщі та в Люрді по 100 дол. Разом 500.00 дол.

РУХ — Діти Чорнобиля	$1,035
СУА — Домівка	140
Т-во св Софія	410
„Патріярхат"	270
Радіопередача оо. Василіян	100
СКВУ	220
УПСО	500
Радіопередача — Пісня України	315
Гарвард	250
Слово Підгаєчан	10
Радіопередача — Гомін України	50
Український Архів і Музей	50
Дітройтські Новини	50
Українські Вісті	50
Разом	$3,950

В пам'ять мого Мужа і Друга мого життя складаю такі пожертви:

Стипендійний фонд СУА	$5,000
Музей СУА	1,000
Дітям — жертвам Чорнобиля	250
УПСО	250
Т-во за Патріярхат УКЦ	250
УНІГУ (Гарвард)	150
Домівка СУА у Воррен, Миш.	100
Разом	$7,000

В глибокому смутку —
дружина ОЛЕНА ПАПІЖ

У КАБУЛІ СТОЛИЦІ АФГАНІСТАНУ президент Наджібулла заявив перед своєю Комуністичної партією, що вони повинні зректися монополії влади та відбути спеціяльну сесію, щоб внести цю зміну в конституцію країни. Пропозиція була проголошена на зборах центрального комітету правлячої Народної демократичної партії. На цьому ж засіданні дискутовано також можливість зміни назви партії, зі сторони лібералів пропоновано назву Партія народного об'єднання, а зі сторони твердолінійників пропоновано Народна партія. Рішення не винесено.

Дарунок для О. Тимошенка від Головної управи СУА

Олесь Тимошенко із членами 78-го Відділу СУА у Вашінгтоні.

З ініціятиви референтки Суспільної Опіки СУА, Лідії Черник, Головна управа СУА передала через 78-ий Відділ Союзу Українок у Вашінгтоні 1,000 дол. з „Медичного Фонду" для Олеся Тимошенка на Лікування 21-го січня заступниця голови 78-го Відділу СУА, Христина Громоцька, в присутності членок Відділу вручила цей чек Олесеві з побажанням успішного вилікування.

Як інформувала наша преса, внук Бориса Антоненка-Давидовича, Олесь Тимошенко, — жертва чорнобильської радіяції, перебуває тут у Вашінгтоні на лікуванні вже 10 місяців. Завдяки особистому знайомству поета-письменника Юрія Щербака з д-р Робертом Гейлем, Олесем зацікавився Крайовий інститут здоров'я. Організм Олеся був так сильно пошкоджений радіяцією, що прогнози врятувати його життя були мінімальні. Та завдяки найновішим медичним досягненням, також Олексеному „козацькому" завзяттю, лікарі тепер мають надію, що може вдастьcя його повністю вилікувати.

Здавалося б, що молода людина (Олесеві 21-років), яка вже стояла на грані небуття, буде всеціло сповнена тривоги про своє здоров'я і ніщо більше її не цікавитиме. Але Олесь Тимошенко не такий. У нього безліч зайнять: він студіює (на неповний час) на Католицькому Університеті у Вашінгтоні; співпрацює з ред. Осипом Зінкевичем, якого уважає за свого ментора, у видавництві „Смолоскип"; компонує пісні — музику іслова, і у нього вже призбирався багатий матеріял.

Ксеня Антипів

Вотервліт у роковини смерти Р. Шухевича

Вотервліт, Н. Й. (І. Д.). — У неділю, 4-го березня ц. р. в церкві у Вотервліті отці декан Т. Гуманицький, митрат В. Андрушків, В. Марущак, В. Пашко та І. Кенезь відправили Панахиду за померлих парафіян і Романа Шухевича. Потім відбулася святочна академія в залі Українського клюбу. Відкрив її голова товариства ветеранів Василь Боднар, що закликав вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшанувати поляглих героїв. Отець декан Т. Гуманицький провів молитву. Пластун Християн Спяк відспівав американський гимн. Побратим М. Тимчишин прочитав апель ветеранів. Українські ветерани відспівали повстанські пісні „Розпрощався, стрілець" і „Маширують добровольці". Змістовну доповідь прочитав співець Дмитро Хорват. Таня і Люба Мандзій та Християн Спяк виголосили декламації про командира УПА Романа Шухевича.

Українським національним гимном закінчено академію.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 5.

В. Новотна, Далрей Біч	50.00
д-р З. Матвійчук, Вінніпеґ	25.00
А. Винарчик, Дітройт	20.00
Й. Лепка, Арчболд	20.00
С. Матковський, Рочестер	20.00
д-р М. Новосад, Елґін	20.00
С. Павлишин, Мейпл Гайтс	20.00
М. Волф, Нептюн	15.00
І. Кінтер, Торонто	15.00
В. Мелех, Торонто	15.00
І. Тот, Фляшінґ	15.00
О. Сербин, Монтреаль	13.00
С. Барановська, Вестон	10.00
О. Венґерчук, Бойнтон	10.00
Л. Винницький, Оттава	10.00
А. Вовк, Вестон	10.00
І. Ґерчук, Торонто	10.00
С. Девоссер, Давнсв'ю	10.00
І. Женецька, Вестон	10.00
В. Загайкевич, Напанок	10.00
Й. Зеруха, Рочестер	10.00
З. Кохановський, Вестон	10.00
І. Кровіцький, Фармінґтон	10.00
М. Леськів, Торонто	10.00
С. Лехновський, Кергонксон	10.00
А. Макар, Санісайд	10.00
І. Саковук, Асторія	10.00
М. Скробала, Баффало	10.00
д-р А. Стеткевич, Тонтон	10.00
Я. Чернявський, Скокі	10.00
С. Янковський, Вінніпеґ	10.00
А. Яріш, Рочестер	10.00
д-р В. Пасічняк, Торонто	9.44
В. Безґацький, Лорейн	5.00
„Бесіда" -- клюб, Торонто	5.00
В. Білик, Джерзі Сіти	5.00
Д. Бобеляк, Нюарк	5.00
д-р В. Боднар, Парма	5.00
Ю. Вальчук, Анандейл	5.00
О. Вахута, Бронкс	5.00
І. Верига, Монтреаль	5.00
П. Войтович, Балтимор	5.00
З. Воробець, Нюарк	5.00
Ю. Воронецький, Чикаґо	5.00
О. Головацький, Фт. Лодердейл	5.00
А. Грабар, Спрінґ Гілл	5.00
Б. Демчук, Савт Сейлем	5.00
Й. Гома, Бриджпорт	5.00
Е. Гуцайлюк, Аллентавн	5.00
М. Дубик, Редінґ	5.00
Р. Дуркалець, Парма	5.00
Ю. Дутко, Асторія	5.00
П. Завадський, Парма	5.00
О. Іванюк, Парма	5.00
В. Кендус, Ню Йорк	5.00
М. Клос, Даймонд Пойнт	5.00
М. Коваль, Чикаґо	5.00
І. Когутяк, Міссіссаґа	5.00
М. Коссенко, Сомерсет	5.00
д-р Б. Кузьма, Лінкольн	5.00
В. Куліш, Ярдвілл	5.00
Б. Курис, Бронкс	5.00
Р. Лесів, Ст. Луї	5.00
Е. Лозницький, Вест Гейвен	5.00
Б. Мазуркевич, Дітройт	5.00
Л. Мельник, Елмгирст	5.00
Е. Порвен, Пальм Біч	5.00
О. Прибила, Сиракюзи	5.00
А. Ромас, Ля Саль	5.00
С. Салдан, Наєлс	5.00
Т. Сенета, Нюарк	5.00
Л. Сохоцька, Парма	5.00
Г. Ступка, Спрінґ Велей	5.00
Я. Тенюх, Бруклин	5.00
С. Терентюк, Клівленд	5.00
А. Тилька, Ню Бритен	5.00
С. Федик, Дітройт	5.00
Н. Хойнацька, Овк Форест	5.00
І. Цьолко, Джерзі Сіти	5.00
М. Чіх, Лондон	5.00
П. Чічіла, Стемфорд	5.00
А. Шафран, Клифтон	5.00
Г. Шашло, Дітройт	5.00
Р. Білевич, Ірвінґтон	3.00
А. Вацлавський, Форест Гіллс	3.00
В. Карий, Джерзі Сіти	3.00
Б. Кунко, Н. Роелтон	3.00
І. Чайка, Філядельфія	3.00
М. Адамович, Чикаґо	2.00
А. Вирста, Дітройт	2.00
І. Блиха, Ґарфілд	2.00
М. Гнатів, Ленсфорд	2.00
І. Ґрес, Джерзі Сіти	2.00
В. Когут, Лос Анджелес	2.00
С. Літепло, Бруклин	2.00
В. Мудрий, Санісайд	2.00
В. Сохоцький, Рочестер	2.00
І. Фур, Парма	2.00
М. Чайковський, Морріс Плейнс	2.00
д-р В. Ящун, Піттсбурґ	2.00

Згадайте...

(Закінчення зі стор. 2)

байдужими до таких і подібних фактів.

З цього приводу нами, членами Клюбу репресованих міста Львова, на ім'я голови Верховної Ради СССР Міхаїла Ґорбачова народного депутата Братуня Р.А., а також в комісію по додатковому вивченню матеріялів для встановлення реабілітації на ім'я тов. Крючкова, були направлені телеграми, в яких ми просили встановити справедливість — надати повну реабілітацію хоча б жінкам, колишнім політв'язням, які зазнали репресій в сталінсько-брежнєвські часи.

Надіємось, що у верхах зрозуміють наш біль і допущена до нас несправедливість буде виправлена, віримо, що до нашого голосу приєднаються також мужні голоси всіх чесних, благородних, не байдужих до чужого горя людей, і всі разом стануть на захист тих забутих нині і безправних жінок. Інакше всі вільні громадяни землі нашої залишуться у вічному боргу перед жінками, які так мужньо винесли ввесь тягар жорстокого свавілля і беззаконня сталінського режиму.

А взагалі, виходячи із вимог нового часу, керуючись Програмними документами Перебудови, Декларацією Прав Людини та ін. документами Гельсінкських угод, а також покликом сумління, треба ставити перед відповідними органами питання про те, щоб усі в'язні концтаборів, які були позбавлені волі по політичних статтях у сталінсько-брежнєвські часи, були цілком оправдані, щоб судимість з них була знята, тобто, щоб вони отримали загальну і повну реабілітацію. Їм повинні бути повернуті всі людські і законні права, і щоб вони отримали загальну і повну реабілітацію. Їм повинні бути повернуті всі людські і законні права, і щоб допущені до них акти несправедливости були спростовані, щоб усі їх довголітні строки позбавлення волі були визнані незаконними.

Орися Матешук — член львівського товариства „Меморіял" голова Клюбу репресованих міста Львова

Вацлав...

(Закінчення зі стор. 2)

такого кроку не зробив. Я, також, не певний, чи „містичне об'явлення" конечне. Деякі з віруючих моїх приятелів говорить, що вони не переживали такого навернення, та, що таке переживання не було їм потрібне для утвердження віри".

Гавел думає, що життя і всесвіт не існують лише „самі для себе"; на його думку, ніщо не зникає назавжди, навіть вчинки людини, і тим він виправдує своє переконання, що в житті треба змагати до чогось більшого, як до того, що приносить безпосередню користь. Таке поняття віри є дуже широке і тому, за Гавелем, коли людина те визнає, що це ще не значить, що вона стала вже християнином і віруючою і було б нерозважно так думати. Він стверджує що: „Мені можна дотримуватися християнської моралі (признаюся, що це не завжди мені вдається) без того, щоб бути християнином. Коротко кажучи, я можу вважати Христа за Божого Сина в метафоричному понятті того слова (як архитип людини), але не в глибинному значенні, так як це визнають віруючі".